

Infrastruktura informacji przestrzennej INSPIRE – branżowy profil metadanych z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

Bogusław Szmygin, Ewa Banak

*Katedra Konserwacji Zabytków, Wydział Budownictwa i Architektury, Politechnika Lubelska,
e-mail: b.szmygin@pollub.pl, e.banak@pollub.pl*

Streszczenie: Jednym z tematów danych przestrzennych, które będą stanowiły podstawę tworzenia Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, są dane dotyczące zasobu i stanu ochrony dziedzictwa kulturowego. Niniejszy artykuł ma na celu próbę szeroko rozumianej oceny zaawansowania prac nad tworzeniem polskiej bazy informacji przestrzennej z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego. Przedstawiony zostanie stan obecny, a także spostrzeżenia dotyczące możliwości włączenia do budowanego systemu zbiorów informacji o zabytkach i polskim systemie ochrony dziedzictwa kulturowego. Jako źródła opracowania wykorzystano dostępną literaturę, dane z oficjalnych stron internetowych instytucji odpowiedzialnych za transpozycję Dyrektywy INSPIRE do prawa polskiego, a przede wszystkim materiały Głównego Geodety Kraju oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Słowa kluczowe: dziedzictwo kulturowe, informacja przestrzenna, INSPIRE.

1. Wstęp

Wraz z rozwojem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych tradycyjne mapy papierowe były stopniowo wypierane przez cyfrową informację geograficzną pochodzącą z digitalizacji map, satelitów do obserwacji Ziemi, lokalnych czujników cyfrowych i globalnych systemów pozycjonowania. Mapy papierowe są nadal wykorzystywane do celów wizualizacji, jednak komputery i inne urządzenia stały się główną platformą analizy przestrzennej, projektowania technicznego i usług opartych o położenie geograficzne.

W lipcu 2004 roku Komisja Europejska przedstawiła pierwszy projekt dyrektywy określającej prawne ramy dla ustanowienia i funkcjonowania, jednolitego we wszystkich państwach Unii Europejskiej, systemu infrastruktury informacji o przestrzeni i środowisku życia człowieka. Jako główny cel stworzenia takiego systemu wskazano wspieranie na wszystkich szczeblach władz publicznych (europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych) formułowania, wdrażania, monitorowania oraz oceny polityk i działań Wspólnoty, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni wpływ na środowisko życia jej obywateli. Założono, że wspólny europejski system informacji o przestrzeni i środowisku opierać się powinien na infrastrukturach informacji przestrzennej tworzonych i utrzymywanych przez Kraje Członkowskie Wspólnoty.

Dyrektywa 2007/2/WE *ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (Infrastructure for Spatial Information in the European Community - INSPIRE)* [5] została przyjęta przez Parlament Europejski i Radę Europy w dniu 14 marca 2007 roku. Podstawę ustanowienia nowego systemu oraz cele i wymagania, które ma on spełnić wyrażono w *Preambule Dyrektywy*. Stwierdzono w niej między innymi, że:

1. Do formułowania i realizacji polityki w zakresie ochrony środowiska oraz innych polityk wspólnotowych, które muszą brać pod uwagę wymogi ochrony środowiska, potrzebne są informacje, w tym informacja przestrzenna. „*Dla uwzględnienia tych wymogów konieczne jest zapewnienie odpowiedniej koordynacji pomiędzy podmiotami dostarczającymi informacje i użytkownikami tych informacji, tak aby możliwe było połączenie informacji i wiedzy pochodzących z różnych sektorów.*” (punkt 1 Preambuły);
2. Rozwiązywanie problemów dotyczących możliwości uzyskania, jakości, organizacji, dostępności i wspólnego korzystania z informacji przestrzennej wymaga działań nastawionych na wymianę, wspólne korzystanie, dostęp i użytkowanie interoperacyjnych danych przestrzennych i usług dotyczących danych przestrzennych na różnych szczeblach organów publicznych i w różnych sektorach administracji. „*Należy w związku z tym utworzyć infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie.*” (punkt 3 Preambuły);
3. Infrastruktury informacji przestrzennej w państwach członkowskich powinny być zaprojektowane tak, aby było możliwe między innymi: „*... łączenie w jednolity sposób danych przestrzennych pochodzących z różnych źródeł we Wspólnocie i wspólne korzystanie z nich przez wielu użytkowników; (...) aby łatwo było wyszukać dostępne dane przestrzenne, ocenić ich przydatność dla określonego celu oraz poznać warunki dotyczące ich wykorzystywania.*” (punkt 6 Preambuły).

Dyrektywa 2007/2/WE, zwana Dyrektywą INSPIRE, identyfikuje co powinno zostać osiągnięte oraz określa terminy, w których Kraje Członkowskie Wspólnoty mają wprowadzić do swojego prawodawstwa przepisy oraz procedury niezbędne dla utworzenia krajowych systemów informacji przestrzennych. Europejska Infrastruktura Informacji Przestrzennej docelowo ma opierać się na systemach i infrastrukturach ustanowionych i prowadzonych przez wszystkie Kraje Członkowskie. Powinny to być systemy wzajemnie ze sobą kompatybilne i dostosowane do użytkowania w kontekście całej Wspólnoty, a także w kontekście transgranicznym. Dla Polski oznacza to zobowiązanie terminowego utworzenia Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, która będzie stanowiła część INSPIRE.

2. Infrastruktura Informacji przestrzennej w Europie (INSPIRE)

Współcześnie informacje geograficzne są gromadzone, przetwarzane i wykorzystywane w tak zróżnicowanych obszarach jak: geodezja, gospodarka terenami, zagospodarowanie przestrzenne, statystyka, łagodzenie skutków klęsk żywiołowych, geologia, hydrologia, obrona cywilna, rolnictwo, ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz wiele innych. Wyzwania związane z brakiem dostępności,

niską jakością, brakiem organizacji i współdzielenia się informacją przestrzenną są powszechne w wielu politykach i działaniach europejskich i krajowych, a natknąć się na nie można na różnych szczeblach władzy publicznej w Europie.

Dyrektywa INSPIRE podejmuje środki dotyczące tych wyzwań poprzez ustanowienie Infrastruktury Informacji Przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej dla polityk branżowych lub polityk i działań mających wpływ na środowisko życia człowieka. Ponadto Infrastruktury Danych Przestrzennych (*Spatial Data Infrastructures, SDI*) poszczególnych Państw Członkowskich Unii Europejskiej są w coraz większym stopniu powiązane i zintegrowane z systemami rozwijanymi w kontekście funkcjonowania w nich e-Rządów i e-Administracji. Istotnym czynnikiem stymulującym tę ewolucję jest *Agenda Cyfrowa dla Europy* [8], która rekomenduje „ustanowienie wspólnego wykazu usług transgranicznych, które umożliwią przedsiębiorstwom i obywatelom niezależne funkcjonowanie lub działalność w całej UE” oraz „utworzenie systemów wzajemnego uznawania tożsamości elektronicznej.”

Infrastruktura Informacji Przestrzennej w Europie ma stanowić zespół środków prawnych, organizacyjnych i technicznych zapewniających powszechny dostęp do danych przestrzennych i związanych z nimi usług na obszarze całej Wspólnoty Europejskiej. Szczególnie istotna jest kwestia umożliwienia i usprawnienia wykorzystywania informacji geograficznych i branżowych, stworzonych i przechowywanych przez różne instytucje i organizacje w Europie. Podstawowa trudność związana z tym zadaniem dotyczy zaradzenia niejednorodności danych oraz ustanowienia przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi wspólnotami wykorzystującymi informacje geograficzne w różnych obszarach tematycznych.

Infrastruktury informacji przestrzennej Państw Członkowskich Wspólnoty powinny być zaprojektowane tak, aby:

- zapewniały przechowywanie, udostępnianie oraz utrzymywanie danych przestrzennych na odpowiednim szczeblu;
- umożliwiały łączenie w jednolity sposób danych przestrzennych pochodzących z różnych źródeł we Wspólnocie i wspólne korzystanie z nich przez wielu użytkowników;
- umożliwiały wspólne korzystanie z danych przestrzennych zgromadzonych na jednym szczeblu organów publicznych przez inne organy publiczne;
- dane przestrzenne były udostępniane na warunkach, które nie ograniczają bezzasadnie ich szerokiego wykorzystywania;
- łatwo było wyszukać dostępne dane przestrzenne, ocenić ich przydatność dla określonego celu oraz poznać warunki dotyczące ich wykorzystania. [3].

Od samego początku dyskusji nad wdrożeniem Dyrektywy INSPIRE w systemach prawnych i administracyjnych państw członkowskich Unii Europejskiej, zwracano szczególną uwagę na konieczność spełnienia przez systemy informacyjne poszczególnych państw warunku wzajemnej interoperacyjności. Przyjęto, że w infrastrukturach Państw Członkowskich Wspólnoty musi być zapewniona interoperacyjność, czyli współdziałanie:

- organizacyjne, obejmujące partnerów współtworzących infrastrukturę, a więc te organy, urzędy, instytucje, firmy i inne organizacje, które są zainteresowane korzystaniem z danych przestrzennych i związanych z nimi usług;

- techniczne, dotyczące nowoczesnych technologii i standardów informacyjnych i telekomunikacyjnych umożliwiających interoperacyjność;
- semantyczne, prowadzące do ujednoczenia terminów i pojęć stosowanych w zakresie geoinformacji w różnych dziedzinach wiedzy, społecznościach i zastosowaniach. [3].

W swoich pracach takie założenie przyjął także zespół polskich ekspertów ds. krajowego profilu metadanych w zakresie geoinformacji.

2.1. Definicje INSPIRE

W języku polskim stosuje się kilka bliskoznacznych terminów dla określenia informacji o obiektach, zjawiskach i procesach znajdujących się lub zachodzących w przestrzeni otaczającej powierzchnię globu ziemskiego i stanowiącej przedmiot bezpośredniego zainteresowania i działania człowieka. Używane są w szczególności terminy: geoinformacja (*geoinformation*), informacja geograficzna (*geographical information*), informacja przestrzenna (*spatial information*), informacja geoprzestrzenna (*geospatial information*). Podobne zróżnicowanie występuje w odniesieniu do danych, a zatem mówi się o geodanych (*geodata*), danych geograficznych (*geographical data*), danych przestrzennych (*spatial data*), danych geoprzestrzennych (*geospatial data*). Każdy z wymienionych terminów jest poprawny i jest stosowany zależnie od kontekstu, środowiska zawodowego i regionu.

Zgodnie z przepisami art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 2010r. *o infrastrukturze informacji przestrzennej* [10], dane przestrzenne definiuje się jako „*dane odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do określonego położenia lub obszaru geograficznego*”. Dane przestrzenne stanowią zapis informacji przestrzennej o świecie realnym, który – ze względu na jego przestrzenno-czasową i tematyczną złożoność – przedstawiany jest za pomocą abstrakcyjnych modeli cyfrowych, dostosowanych do bardzo zróżnicowanych wymagań użytkowników informacji w różnych dziedzinach administracji publicznej, gospodarki, życia społecznego oraz zainteresowań obywateli.

Wspólną podstawę dla wszelkich systemów informacji przestrzennej (*spatial information systems*), zwanych również systemami informacji geograficznej (*geographical information systems - GIS*), stanowią tzw. *dane georeferencyjne*. Są to dane geodezyjne, opisujące położenie obiektów w przestrzeni. Są w stosunku do tych obiektów danymi referencyjnymi. Podstawą zgodności Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej z Europejską Infrastrukturą Informacji Przestrzennej będzie zgodność georeferencyjnych baz danych z zaleceniami Dyrektywy INSPIRE.

Żywiłowy rozwój technologii i niezależnie tworzonych systemów GIS stał się przyczyną marnotrawstwa sił i środków oraz utrudniał racjonalne korzystanie z szybko rosnących zasobów danych. Dla przezwyciężenia tych trudności tworzone są od kilkunastu lat infrastruktury informacji przestrzennej (*spatial information infrastructures*) zwane również infrastrukturami danych przestrzennych (*spatial data infrastructures - SDI*). Są one ustanawiane przepisami prawa na poziomie uzależnionym od państwa, do którego odnosi się infrastruktura, albo też powstają samorzutnie w trybie porozumień zainteresowanych stron. [3].

Ustawa z dnia 4 marca 2010 roku *o infrastrukturze informacji przestrzennej* [10], transponuje do prawa polskiego prawne definicje podstawowych elementów wdrażanego systemu. Artykuł 3 ustawy mówi, że: „*Ilekcioć w ustawie jest mowa o:*

- *danych przestrzennych – rozumie się przez to dane odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do określonego położenia lub obszaru geograficznego”;*
- *infrastrukturze informacji przestrzennej – rozumie się przez to opisane metadany zbiory danych przestrzennych oraz dotyczące ich usługi, środki techniczne, procesy i procedury, które są stosowane i udostępniane przez współtworzące infrastrukturę informacji przestrzennej organy wiodące, inne organy administracji oraz osoby trzecie;*
- *metadanych infrastruktury przestrzennej – rozumie się przez to informacje, które opisują zbiory danych przestrzennych oraz usługi danych przestrzennych i umożliwiają odnalezienie, inwentaryzację i używanie tych danych i usług;*
- *obiekcie przestrzennym – rozumie się przez to abstrakcyjną reprezentację przedmiotu, zjawiska fizycznego lub zdarzenia związanego z określonym miejscem lub obszarem geograficznym;*
- *usługach danych przestrzennych – rozumie się przez to usługi będące operacjami, które mogą być wykonywane przy użyciu oprogramowania komputerowego na danych zawartych w zbiorach danych przestrzennych lub na powiązanych z nimi metadanych.”*

2.2. Zakres i tematy danych przestrzennych INSPIRE

Zakres danych Infrastruktury Informacji Przestrzennej w Europie określony jest trzema załącznikami do Dyrektywy INSPIRE, obejmującymi łącznie 34 tematy. Każdy z załączników zawiera wykaz i definicje danych, które odpowiadają trzem wydzielonym grupom informacji. Pierwsza grupa danych obejmuje 9 tematów dotyczących położenia opisywanych obszarów i obiektów, zawierających dane: geodezyjne, geograficzne i adresowe, służące do ich lokalizowania oraz opisujących takie cechy przestrzeni i jej zagospodarowania jak: sieci transportowe, hydrografia i ustanowione obszary chronione. W drugiej grupie danych umieszczono 4 tematy określające: geologię i ukształtowanie terenu, sposób jego użytkowania oraz sporządzone dla niego obrazy satelitarne i lotnicze. Najszerszy zakres informacji zawiera trzecia grupa danych, licząca 21 wydzielonych tematów. W tej grupie znalazły się informacje dotyczące: statystyki, demografii, zarządzania obszarem i jego zagospodarowania przestrzennego, usług publicznych, służb państwowych, bezpieczeństwa, gospodarki, klimatu, stanu środowiska i jego monitorowania.

Zakres informacji przestrzennych dotyczących ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego został sformułowany w dwóch grupach tematycznych [9]:

- *pierwszej – w temacie „Obszary Chronione”, zdefiniowanym jako „Obszar wyznaczony lub zarządzany w ramach prawa międzynarodowego, wspólnotowego lub państw członkowskich, w celu osiągnięcia szczególnych celów ochrony” (Punkt 9 Załącznika 1);*
- *trzeciej – w temacie „Zagospodarowanie przestrzenne”, zdefiniowanym jako: „Terytorium charakteryzowane ze względu na jego obecny lub przyszły wymiar funkcjonalny lub przeznaczenie społeczno-gospodarcze” (Punkt 4 Załącznika 3).*

3. Transpozycja Dyrektywy INSPIRE do prawa polskiego

Dla Polski Dyrektywa INSPIRE oznacza zobowiązanie do terminowego utworzenia Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (PIIP), która będzie stanowić integralną część systemu europejskiego. Wraz z jej wejściem w życie rozpoczęły się w Polsce prace nad wdrożeniem jej przepisów do prawa krajowego oraz przygotowaniem ram dla realizacji zadań natury legislacyjnej, organizacyjnej i technicznej. Zgodnie z art. 19 ust. 2 Dyrektywy INSPIRE Główny Geodeta Kraju został wyznaczony jako Polski Punkt Kontaktowy odpowiedzialny za kontakty z Komisją Europejską w kwestiach związanych z Dyrektywą.

3.1. INSPIRE jako przedmiot współpracy międzyresortowej w Polsce

Od samego początku prac nad opracowaniem i budową systemu polskiego przyjęto zasadę, że Polska Infrastruktura Informacji Przestrzennej będzie mieć charakter interdyscyplinarny, międzyresortowy, wielopoziomowy i wielotematyczny. W lipcu 2007r. został powołany pierwszy skład Rady ds. Implementacji INSPIRE w Polsce. W 2008 roku, Rozporządzeniem Nr 15 Głównego Geodety Kraju z dnia 21 sierpnia 2008r., powołano ostateczny obowiązujący do chwili obecnej skład Rady, w której znaleźli się przedstawiciele ministerstw, urzędów i instytucji uczestniczących w tworzeniu Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej. Przyjęto, że każdy resort, który będzie udostępniać metadane w zakresie swoich kompetencji, zostanie zobowiązany do opracowania dodatkowych uszczegółowień biorących pod uwagę specyfikę reprezentowanej przez siebie branży.

W roku 2010 weszła w życie ustawa z dnia 4 marca 2010r. *o infrastrukturze informacji przestrzennej* [10], określająca ramy prawne dla tworzenia i użytkowania Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej. Ustawa wskazuje organy administracji właściwe do jej realizacji. Zgodnie z art. 5 ust. 1 „*Tworzenie, aktualizacja i udostępnianie zbiorów metadanych infrastruktury, zwanych dalej „metadanymi”, jest zadaniem organów administracji, odpowiedzialnych w zakresie swojej właściwości za prowadzenie rejestrów publicznych zawierających zbiory związane z wymienionymi w załączniku do ustawy tematami danych przestrzennych, oraz osób trzecich, których zbiory włączane są do infrastruktury.*”

3.2. Charakterystyka krajowych zbiorów danych

Tematy danych Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej określa załącznik do ustawy *o infrastrukturze informacji przestrzennej* [10]. W trzech rozdziałach załącznika wymienione zostały 34 tematy danych, stanowiące transpozycję do polskich warunków prawnych 34 tematów określonych Dyrektywą INSPIRE. Tematy polskich danych przestrzennych zostały podzielone na trzy grupy, adekwatnie do podziału europejskiego.

Adekwatnie do ustaleń Dyrektywy INSPIRE, zakres polskich informacji przestrzennych dotyczących ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego został sformułowany w dwóch grupach tematycznych:

- pierwszej – w temacie: „*obszary chronione, rozumiane jako obszary wyznaczone lub zarządzane w ramach prawa międzynarodowego, europejskiego prawa*

wspólnotowego lub prawa państw członkowskich Wspólnot Europejskich w celu osiągnięcia szczególnych celów ochrony.” (punkt 9 rozdziału 1 załącznika do ustawy);

- trzeciej – w temacie: „zagospodarowanie przestrzenne, rozumianym jako zagospodarowanie terenu, w jego obecnym lub przyszłym wymiarze funkcjonalnym, lub przeznaczenie społeczno-gospodarcze terenu, w tym mieszkaniowe, przemysłowe, handlowe, rolnicze, leśne, wypoczynkowe, wynikające z dokumentów planistycznych.” (punkt 4 rozdziału 3 załącznika do ustawy). [10].

4. Branżowy profil metadanych z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

Organami wiodącymi w realizacji tematu danych „Obszary chronione” wskazani zostali ustawą o infrastrukturze informacji przestrzennej Minister Środowiska i Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Polska Infrastruktura Informacji Przestrzennej tworzona jest na podstawie istniejących systemów, rejestrów i baz danych przestrzennych. Tabela 1 ilustruje istniejące zasoby i zbiory informacji, będące w posiadaniu obu Ministerstw.

Tabela 1. Istniejące zbiory danych przestrzennych tematu „Obszary chronione”.
Table 1. The existing spatial data sets theme “Protected Areas”.

Temat INSPIRE	Institucja odpowiedzialna za temat	Lista istniejących polskich zbiorów danych
Obszary chronione	Minister Środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • NATURA 2000 • Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	<ul style="list-style-type: none"> • Centralna Baza Danych o Zabytkach • E-archeo

Realizację geoprzestrzennej bazy danych o zabytkach Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzył Narodowemu Instytutowi Dziedzictwa, który jest operatorem posiadanych zbiorów danych z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego. Zatem z punktu widzenia tworzenia infrastruktury informacji przestrzennej w Polsce, Narodowy Instytut Dziedzictwa jest także organem administracji centralnej w rozumieniu zapisów ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej. Tabela 2 ilustruje zakres kompetencji instytucji współodpowiedzialnych za przygotowanie zbiorów informacji w zakresie ochrony dziedzictwa kultury.

Tabela 2. Zakres kompetencji instytucji współodpowiedzialnych za przygotowanie zbiorów danych przestrzennych tematu „Obszary chronione – dziedzictwo kultury”.

Table 2. The competence of the institution co-responsible for the preparation of spatial data theme „Protected areas - cultural heritage.”

Organ wiodący	Istniejące polskie zbiory danych	Dysponent danych	Operator zbiorów danych
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	<ul style="list-style-type: none"> • Centralna Baza Danych o Zabytkach • E-archeo 	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Narodowy Instytut Dziedzictwa

4.1. Prawne formy ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce a Dyrektywa INSPIRE

W rozumieniu INSPIRE („D2.8.1.4/1 INSPIRE Data Specification on Protected Sites” z dnia 2008-11-20) Obszary Chronione mogą się znajdować w środowisku lądowym, wodnym śródlądowym i/lub morskim. Położone są na terenach pozostających we własności państwowej, samorządowej bądź prywatnej. Mogą obejmować obszary, dla których definiowane są różne cele ochrony, jednakże w pierwszym rzędzie ustanawiane są w celu ochrony przyrody, zachowania różnorodności biologicznej oraz zarządzania zasobami naturalnymi. Ochroną mogą być także objęte obiekty stworzone przez człowieka, takie jak zabytkowe budowle, miejsca wykopalisk archeologicznych, obiekty kulturowe, a także obszary o wyjątkowych walorach geologicznych, hydrogeologicznych czy geomorfologicznych. Ustanowienie obszaru chronionego na danym terenie może wynikać z więcej niż jednego celu ochrony. Każdy Obszar Chroniony, na mocy decyzji prawnych i administracyjnych posiada dokładnie określoną lokalizację, granicę i powierzchnię. W niektórych przypadkach granice te są definiowane w odniesieniu do jednostek podziału katastralnego. Jednakże mogą one również być odniesione do naturalnych granic i innych naturalnych obiektów przestrzennych, lub też nawiązywać do zasięgu występowania danego gatunku. W rozumieniu INSPIRE wszystkie obszary chronione mają wyraźnie zdefiniowane własne granice, które nie są definiowane poprzez odniesienie do innych typów obiektów przestrzennych. [1]

Zadaniem Narodowego Instytutu Dziedzictwa jest wypracowanie modelu danych dla zabytków nieruchomych i archeologicznych, zgodnie z przyjętą zasadą, że podstawą utworzenia zbioru danych będą istniejące źródła, pozostające w zasobie operatora. Są to: Centralna Baza Danych o Zabytkach oraz baza zabytków archeologicznych E-archeo. Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* [9] wyróżnia:

- 1) zabytki nieruchome będące w szczególności:
 - a) krajobrazami kulturowymi,
 - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c) dziełami architektury i budownictwa,
 - d) dziełami budownictwa obronnego,
 - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f) cmentarzami,
 - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 2) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) kurhanami,
 - d) relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Narodowy Instytut Dziedzictwa przystąpił do opracowania modelu klasyfikacji zabytków nieruchomych, zgodnego ze specyfikacją „D.2.8.1.9 INSPIRE Data Specification on Protected Sites – Guidelines v. 3.0.1”. Prace koncentrują się aktualnie na klasyfikacji zabytków w kontekście schematu wskazanego w specyfikacji – bazuje on na anglosaskiej konwencji klasyfikacji zabytków (wykorzystano schemat National Monuments Record). Widocznym problemem jest brak spójności modelu INSPIRE z klasyfikacją zabytków określoną w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, utrwaloną i funkcjonującą w świadomości polskich specjalistów z dziedziny ochrony dziedzictwa kulturowego. [11]. Tabela 3 ilustruje występujące różnice.

Tabela 3. Porównanie klasyfikacji zabytków według klasyfikacji *National Monument Records* oraz według ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, według [11].

Table 3. Comparison of historical classification by classification *National Monument Records* and according to the *Law on the protection of monuments and the care of monuments*, according to [11].

Klasyfikacja zabytków według <i>National Monument Records</i>	Klasyfikacja zabytków według ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 6, ust. 1, pkt 1 oraz pkt 3)
<p>Zabytek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) edukacyjny 2) komercyjny 3) komunikacyjny 4) kulturowy i sportowy 5) miejsce pamięci 6) mieszkalny 7) inny 8) morski 9) obronny 10) ogrody, parki oraz tereny miejskie 11) osadniczy 12) przemysłowy 13) religijny, rytualny i pogrzebowy 14) rolnictwo i wyżywienie 15) transport 16) użytku publicznego 17) zaopatrzenie w wodę i kanalizacja 18) zdrowie i opieka społeczna 	<p>Zabytki nieruchome będące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) krajobrazami kulturowymi 2) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi 3) dziełami architektury i budownictwa 4) dziełami budownictwa obronnego 5) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi 6) cmentarzami 7) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni 8) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji <p>Zabytki archeologiczne będące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa 2) cmentarzyskami 3) kurhanami 4) relikami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej

Podstawowa trudność związana z tym zadaniem dotyczy zaradzenia niejednorodności klasyfikacji danych w obu systemach. Nie jest możliwe proste dostosowanie w przypadku obiektów zabytkowych. Trudność w dostosowaniu obu systematyk wynika między innymi z faktu, że klasyfikacja przyjęta w INSPIRE odnosi się do funkcji obiektów zabytkowych. Tymczasem obiekty zabytkowe, liczące często setki lat, wielokrotnie zmieniały i zmieniają swoje funkcje. W związku z tym określenie ich charakteru tylko poprzez funkcje wydaje się problematyczne. Te i wiele jeszcze innych problemów powodują, że transformacja polskiego zasobu, klasyfikowanego w oparciu o nasze prawo do systemu INSPIRE wymaga głębokiej merytorycznej dyskusji i ustaleń.

4.2. Identyfikacja i ocena zasobu

Przyjęte założenie, że Polska Infrastruktura Informacji Przestrzennej tworzona jest na podstawie istniejących systemów, rejestrów i baz danych przestrzennych znacznie ogranicza możliwości identyfikacji wszystkich obowiązujących w kraju przestrzennych form ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego i czyni informację o posiadanym zasobie niepełną. Obowiązującymi formami ochrony zabytków w Polsce, zgodnie z art. 7 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub w decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji zakresie lotniska użytku publicznego. [9].

Nie wszystkie z wymienionych form ochrony zabytków znajdują się we wskazanych, przez Autorów koncepcji Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, istniejących źródłach informacji – Centralnej Bazie Danych o Zabytkach oraz E-archeo. Na szczególną uwagę zasługują formy ochrony określone w punktach 3 i 4 art. 7 ustawy. Zarówno park kulturowy jak i ustanowiony obszar ochrony planistycznej nie kwalifikują się jako zabytki nieruchomości lub zabytki archeologiczne, chociaż w swoich granicach mogą je zawierać. Obie formy ochrony mają charakter przestrzenny i określone granice. Pierwszych jest jeszcze stosunkowo niewiele, natomiast drugie są trudne do określenia. Są to formy stanowiące w drodze sporządzanych przez lokalne władze samorządowe dokumentów planistycznych, mających status prawa miejscowego. Informacja o nich pozostaje w zasobie stanowiących je organów. Niemniej proponuje się uzupełnienie klasyfikacji obiektów kulturowych objętych ochroną, wskazanych do umieszczenia w systemie Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej o obszary parków kulturowych i obszary objęte ochroną planistyczną. Jest to niezbędne dla zbudowania pełnej informacji o obszarach ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce, gdyż będą to formy przyszłościowe.

Kolejną grupę obiektów zabytkowych stanowią zabytki znajdujące się w gminnych ewidencjach zabytków. Jednym z obowiązków nałożonych przez ustawę *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* na samorządy lokalne jest prowadzenie gminnej ewidencji zabytków. Art. 22 pkt 5 ustawy określa zakres gminnej ewidencji. Zgodnie z nim: „W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchomości wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchomości znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchomości wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków”. [9]

W ramach tego zasobu funkcjonuje jeszcze dziesiątki tysięcy obiektów zabytkowych, w stosunku do których powinny zostać podjęte decyzje o ich wprowadzeniu do Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej. Tym bardziej, że na nie także rozpościera się ochrona konserwatorska.

Ponadto konieczne jest uzupełnienie zbioru informacji przestrzennych dotyczących ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego o dane znajdujące się w trzeciej grupie danych o terenie, w temacie „Zagospodarowanie przestrzenne”. Zgodnie z definicją ustawową jest to temat rozumiany jako: „zagospodarowanie terenu, w jego obecnym lub przyszłym wymiarze funkcjonalnym, lub przeznaczenie społeczno-gospodarcze terenu, w tym mieszkaniowe, przemysłowe, handlowe, rolnicze, leśne, wypoczynkowe, wynikające z dokumentów planistycznych.” Organem wiodącym w jego realizacji jest Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. [10].

Zgodnie z przepisami art. 18 ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, w dokumentach planistycznych uwzględnia się ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami oraz określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu oraz ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami. Ustalenia planistyczne, będąc wiążącymi dla obiektów zabytkowych i obszarów objętych ochroną konserwatorską bądź planistyczną, określają nie tylko ich przeznaczenie (istniejące i planowane), ale także regulują zasady ich funkcjonowania i wykorzystania przez obecnych i potencjalnych (przyszłych) użytkowników.

4.3. Stan prac

Według informacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa w 2011 roku NID zakończył prace nad sporządzeniem systemu informatycznego do pozyskiwania, prowadzenia oraz udostępniania danych o zabytkach rejestrowych Polski. Dostęp do danych zapewniony zostanie przez uruchomiony w 2011 roku centralny geoportel Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Ustawa o *infrastrukturze informacji przestrzennej*, wypełniając ustalenia Dyrektywy INSPIRE, nakłada na organy wiodące terminy organizacji i udostępnienia zbiorów danych przestrzennych oraz odpowiadających im usług. Obowiązujący harmonogram prac związany jest z terminami zdefiniowanymi w tzw. „mapie drogowej” (*Roadmap*) Dyrektywy INSPIRE (Rys.1.). Zgodnie z nim do czerwca 2012 roku powinny zostać udostępnione dane przestrzenne z pierwszej grupy tematycznej, w tym także dane dotyczące tematu „Ochrona dziedzictwa kulturowego”. W dalszej kolejności, do końca 2015 roku wszyscy uczestnicy przedsięwzięcia powinni zakończyć prace nad udostępnieniem odbiorcom danych przestrzennych w pozostałych dwóch grupach tematycznych, w tym w dane dla tematu „Zagospodarowanie przestrzenne”.

Rys. 1. „Mapa drogowa” Dyrektywy INSPIRE [11].

Fig. 1. „Roadmap” INSPIRE Directive [11].

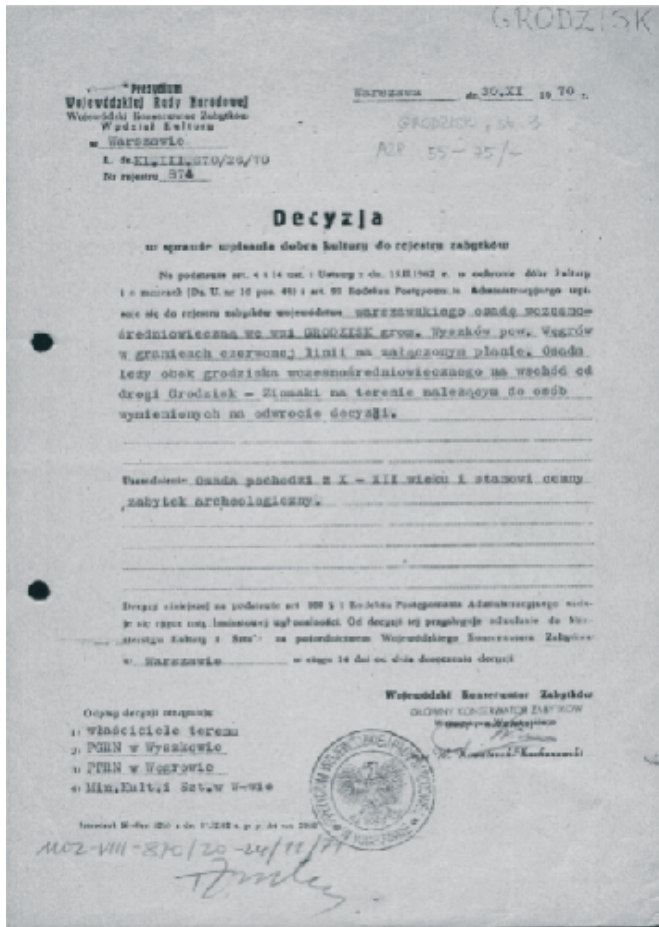
Podstawowymi zbiorami, które powinny być wykorzystywane do utworzenia zbioru „Obszary chronione – dziedzictwo kultury”, zharmonizowanego ze specy-

fikacjami INSPIRE są: Centralna Baza Danych o Zabytkach oraz baza E-archeo. Harmonizacja z tzw. prostym profilem infrastruktury nie wymaga zbierania nowych danych, a jedynie integracji i konwersji do struktury zgodnej z INSPIRE danych znajdujących w istniejących zasobach. Harmonizacja z profilem pełnym wymaga nie tylko opracowania cyfrowego modelu danych dla obszarów ochrony dziedzictwa kulturowego, uwzględniającego wymagania INSPIRE i polskie, ale także gromadzenia nowych danych.

Harmonizacja polskich zbiorów danych przestrzennych z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego ze specyfikacjami INSPIRE wydaje się obecnie niemożliwa, ponieważ obecne dane zawarte w naszej typologii nie pozwalają na tę transformację. Harmonizacja wymaga zgromadzenia szeregu dodatkowych danych w formie cyfrowej. Analiza informacji i danych przestrzennych, udostępnionych na uruchomionym geoportalu i na stronie internetowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa, ukazuje bardzo niski stan zaawansowania prac nad wprowadzeniem do systemu danych o zabytkach nieruchomych i archeologicznych. Ta uwaga dotyczy także braku informacji przestrzennych (położenia). Jak ustalono w wywiadzie przeprowadzonym u operatora danych (NID), w Centralnej Bazie Danych o Zabytkach oraz w bazie E-archeo zaewidencjonowanych jest ponad 85 tys. zabytków nieruchomych i archeologicznych. Obecnie operator udostępnił na swoim geoportalu niespełna 10% tego zasobu. Jako jeden z warunków wprowadzenia pełnej informacji o zabytkach do systemu INSPIRE wskazuje, przeprowadzenie digitalizacji ponad 1,5 mln dokumentów opisujących i ilustrujących zabytki znajdujące się w obu posiadanych bazach.

Digitalizacja materiałów opisujących zabytki oraz dokumentów z nimi związanych jest rozwiązaniem połowicznym. Informacje udostępnione przez Narodowy Instytut Dziedzictwa na stronie internetowej sporządzone zostały w sposób bardzo uproszczony. Zidentyfikowane zbiory danych przestrzennych nie spełniają wymogów interoperacyjności, co oznacza, że zbiory te będą musiały podlegać procesom dalszej harmonizacji. Powyższą tezę ilustrują wybrane przykłady. (Rys. 2 i 3). Opublikowany online zasób zawiera zaledwie pięć pozycji. Są to 3 pozycje dotyczące stanowisk archeologicznych: w Wojniczu (woj. małopolskie), Samborach (woj. podlaskie) i Grodzisku (woj. mazowieckie) oraz 2 pozycje dotyczące zabytków nieruchomych: ruin zamku w Dobrej Nowogardzkiej (woj. zachodnio-pomorskie) i zespołu Opactwa Benedyktynów w Lubiniu (woj. wielkopolskie).

Pokazane przykłady ilustrują stan obecny. Mając na uwadze potrzeby w zakresie dostępu do informacji przestrzennej oraz budowania społeczeństwa informacyjnego, zasadnym jest przekształcenie rejestru zabytków z formy książkowej do postaci cyfrowej. Rejestr zabytków jest prowadzony w formie ksiąg, o wymiarach 46 na 30 cm, posiadających 200 kart z wydrukowanym kolejnym numerem strony, oznaczonych literami, odpowiednio „A” — dla zabytków nieruchomych, „B” — dla zabytków ruchomych i „C” — dla zabytków archeologicznych. Ta sama uwaga dotyczy konieczności przekształcenia udostępnianych zbiorów informacji o zabytkach z formy zeskanowanych materiałów papierowych (Rys. 2 i 3) do postaci cyfrowej połączonej z numeryczną mapą lokalizacji poszczególnych obiektów.

Rys. 2. Zasoby online NID - forma prezentacji informacji o zabytku archeologicznym [12].
 Fig. 2. Online resources NID - a form of presentation of the archaeological monument [12].

**NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA**
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

METRYKA STANOWISKA
Lokalizacja: Dobra Nowogardzka,
ul. Armii Krajowej, 72-210 Dobra Nowogardzka, woj. Zach-Pom
Funkcja: zamek
Chronologia: XIV w.
Numer w rejestrze Zabytków: 170/25.02.1952

HISTORIA OBIEKTU I OKREŚLENIE STYLU: Początki budowy zamku przypadają na lata 80-te XIII w. Powstał on ok. 2 km na płd. od starego grodu położonego nad jeziorem Dobra i spalonego przez Brandenburczyków. Założenie zamku wiąże się być może z działalnością Przybysława IV z Parchimia, do którego należały okolice Dobrej od 1287 r. Przed 1308 powstały zapewne mury obwodowe i skrzydło zachodnie zamku. Ówczesny zamek założony był na rzucie czworoboku zbliżonego do kwadratu o boku południowym zwróconym ku miastu, wschodnim ku nie obrówanemu podzamczu. Poszczególne boki muru były w dolnej części kamienne, w górnej zaś ceglane w wątku wendyjskim.

W 1339 roku zamek został przejęty przez Ulryka von Devitz. Na koniec XIV w. przypada rozbudowa zamku, który stał się aż do końca XV w. najpotężniejszym zamkiem rycerskim w księstwie. Ok. 1538 r. zamek został przebudowany na polecenie Josta Devitza. Stał się wczesnorenansansową rezydencją obronną

OPIS: Ściany zewnętrzne i mur obwodowy zamku zbudowany został z kamieni o przeciętnej średnicy ok. 50 cm. Narożniki wykonano z większych starannie obróblonych ciosów. Narożna wieża zbudowana do wys. 8 m z kamienia, wyżej ułożonej w wątku gotyckim cegły o wym. 27 - 30,3 cm x 9-9,5 cm x 14,5-15 cm. Skrzydło północnie zbudowane z cegły z częściowym użyciem kamienia do wypełnienia muru. W dolnej części ściany watek wendyjski, pozostała część ściany w wątku gotyckim. Lico ściany przygotowane pod tynk z fugami nie opracowanymi. Skrzydło południowe wzniesione z cegły w wątku gotyckim; domieszką kamienia polne-

Rys. 3. Zasoby online NID - forma prezentacji informacji o zabytku nieruchomym [12].
Fig. 3. Online resources NID - a form of presentation of the monument stationary [12].

5. Wnioski

- 1) Harmonizacja polskich zbiorów danych przestrzennych gromadzonych w resorcie kultury i dziedzictwa narodowego ze specyfikacjami INSPIRE dla tematu „Obszary chronione” obecnie jest możliwa tylko dla profilu uproszczonego. Harmonizacja z profilem pełnym wymaga gromadzenia dodatkowych danych.
- 2) Prace nad organizacją i stworzeniem Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej dla tematu „Ochrona dziedzictwa kulturowego” w pierwszej kolejności wymagają uporządkowania struktur danych, wprowadzenia standardów w zakresie opisu tych zbiorów, jak również zastosowania uzgodnionych systemów identyfikacji obiektów, słowników i list kodowych.
- 3) Zidentyfikowane zbiory danych przestrzennych, wypracowane w polskiej praktyce, nie spełniają wymogów interoperacyjności, co oznacza, że zbiory te będą musiały podlegać procesom harmonizacji. Prace nad integracją danych pozwolą stworzyć spójne wewnętrznie zasoby informacyjne, gotowe do udostępniania w ramach europejskiej infrastruktury informacji przestrzennej INSPIRE.
- 4) Aktualny stan przygotowania usług danych przestrzennych z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego nie jest zadowalający, czego przykładem może być niski stopień udostępnienia użytkownikom posiadanego zasobu.
- 5) Brak jest przepisów wykonawczych do ustawy *o infrastrukturze informacji przestrzennej*, dotyczących szczegółowych zagadnień związanych z budową bazy danych o zabytkach, przy równoczesnym bardzo ogólnym ujęciu tej kwestii w samej ustawie. W obecnym stanie prawnym brak jest także upoważnienia na poziomie ustawy do wydania przedmiotowego rozporządzenia. Wskutek tego brak jest obecnie precyzyjnej regulacji dotyczącej zasad tworzenia, użytkowa-

- nia i aktualizacji ogólnopolskiej bazy danych o zabytkach, zakresie informacji (obligatoryjnych i fakultatywnych), które mają się w niej znajdować, świadczeniu usług danych przestrzennych itp.
- 6) Wraz z wejściem w życie przepisów ustawy o *infrastrukturze informacji przestrzennej* i tworzeniem ogólnopolskiej bazy danych o zabytkach, aktualną jest kwestia zasadności wprowadzenia odpowiednich zmian do przepisów ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie *prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granic niezgodnie z prawem*. Zasadnicza zmiana miałaby polegać na przekształceniu rejestru zabytków z formy książkowej do postaci cyfrowej.
 - 7) Nie istnieje jeszcze specyfikacja techniczna danych dla trzeciej grupy tematycznej INSPIRE, w tym tematu „Zagospodarowanie przestrzenne”. Na tym tle jeszcze bardziej istotnego znaczenia nabiera zidentyfikowany problem dotyczący spójności danych zawartych w obu tematach – „Ochrony środowiska kulturowego” i „Zagospodarowania przestrzennego”.
 - 8) Temat danych „Obszary chronione” realizowany jest wspólnie przez Ministra Środowiska oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Niezbędna jest zatem koordynacja prac związanych z ustanowieniem spójnego modelu danych dla zabytków nieruchomych oraz form ochrony przyrody.”

Literatura

- [1] Baranowski M. i inni, *Testowanie polskich zbiorów danych przestrzennych na zgodność ze specyfikacjami danych przestrzennych pierwszej grupy tematycznej INSPIRE*, Instytut Geodezji i Kartografii, Warszawa 2009.
- [2] Baranowski M. i inni, *Prace nad identyfikacją zbiorów i usług danych przestrzennych dla I i II grupy tematycznej INSPIRE*, Instytut Geodezji i Kartografii, Warszawa 2009.
- [3] Gaździcki J., *Problematyka transpozycji dyrektywy INSPIRE do prawa polskiego*, Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej: www.ptip.org.pl.
- [4] Parzyński Z., *Podstawy modelowania georeferencyjnych baz danych*, [w:] *Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji* 21 (2010) 315-326.
- [5] Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007r. *ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE)*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 108 z 25.4.2007r. s. 1.
- [6] Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1089/2010 z dnia 23 listopada 2010r. *w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie interoperacyjności zbiorów i usług danych przestrzennych*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 323 z 8.12.2010r. s. 11.
- [7] Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 102/2011 z dnia 4 lutego 2011r. *zmieniające rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1089/2010 w sprawie wykonania Dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie interoperacyjności zbiorów i usług danych przestrzennych*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 31 z 5.2.2011r. s. 13.
- [8] Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów *Europejska Agenda Cyfrowa*, COM/2010/0245 końcowy, Bruksela, dnia 19.5.2010r.
- [9] Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, Dziennik Ustaw z 2003r. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami.

- [10] Ustawa z dnia 4 marca 2010r. o *infrastrukturze informacji przestrzennej*, Dziennik Ustaw z 2010r. Nr 76, poz. 489 z późniejszymi zmianami.
- [11] *Raport roczny Narodowego Instytutu Dziedzictwa 2011*, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa 2011.
- [12] <http://www.nid.pl/idm,1213,inspire.html>

Infrastructure for spatial information INSPIRE – branch profiles metadata with range of cultural heritage protection

Bogusław Szmygin, Ewa Banak

*Department of Historic Objects Conservation, Faculty of Building and Architecture,
Lublin University of Technology, e-mail: b.szmygin@pollub.pl; e.banak@pollub.pl*

Abstract: One of the topics of spatial data that will form the basis for the creation of Polish Infrastructure for Spatial Information, data on the state of the resource and the protection of cultural heritage. This article is designed to test the broader assessment of progress on the creation of Polish database of spatial information in the field of cultural heritage protection. Presents the current state, as well as insights on the possible inclusion of built file system information about the Polish monuments and cultural heritage. Studies were used as a source of available literature, data from the official websites of the institutions responsible for the transposition of the INSPIRE Directive into Polish law, and above all the materials Surveyor General of the Land and the National Heritage Board of Poland.

Keywords: cultural heritage, spatial information, INSPIRE.